

Integration och olikhetskapande

En kritisk analys av integrationsdebatten

Louise Olsson

GNVK01 Genusvetenskap: kandidatkurs, VT- 15

Centrum för genusvetenskap, Lunds universitet

Handledare: Rebecca Selberg

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract:

In the last few years the interest for integration policy has gotten more and more attention. New policy suggestions from the leading parties have drawn the attention to problem solving in the integration debate. Problem representations that suggests new ways in which the migrants conditions for being integrated in the society relies on that there is a problem that needs to be solved. The main purpose is to uncover on what grounds and what assumptions and presumptions that underline the debate in the formation of policy solutions. What the problem represented to be approach gives a framework to uncover the problem representations and solutions that lies within the integration debate.

Nyckelord:

- Integration, olikhetsskapande, migration, nation, medborgarskap och diskriminering.
- Integration, difference creation, migration, nationality, citizenship and discrimination.

Innehållsförteckning:

1 INLEDNING	4
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	4
1.2 AVGRÄNSNINGAR	5
2 TIDIGARE FORSKNING	6
2.1 INTEGRATION INOM EU.....	6
2.2 INTEGRATION SVERIGE OCH TYSKLAND	7
3 TEORI	8
3.1 MEDBORGARSKAP/NATION/TILLHÖRIGHET	8
3.2 MÅNGFALD OCH OLIKHEIT	10
3.3 DISKRIMINERING OCH INTERSEKTIONALITET	11
4 TEORI OCH METOD	12
4.1 POSTSTRUKTURALISM	12
4.2 TILLÄMPNING	13
4.3 WHAT´S THE PROBLEM REPRESENTED TO BE?	14
4.4 ETIK.....	18
5 MATERIAL	19
6 ANALYSEN	20
6.1 SVERIGEDEMOKRATERNA	20
6.2 VÄNSTERPARTIET	26
6.3 VÄNTETIDER.....	31
6.4 ARBETE	33
7 SLUTSATSER	35
8 REFERENSER	40

1 Inledning

Integrationspolitiken har under senare år blivit ett allt mer prioriterat område. På grund av ett förändrat klimat runt om i världen med krig och förföljelse är det idag fler människor på flyende fot än under andra världskriget. I takt med ett ökat mottagande i Sverige presenteras nya förslag inom integrationspolitiken. Enligt Ipsos marknadsundersökning är idag integration och invandring den näst viktigaste samhällsfrågan för väljarna efter skola och utbildning. Sex av tio anser att integrationen fungerar dåligt i Sverige. De största problemområdena som pekas ut är segregation, jobb och bostäder samt att åtta av tio känner oro för en ökad främlingsfientlighet, säger deltagarna i Ipsos undersökning. (Ipsos, 2015-03-16) Vad som sägs och vilka förslag som framkommer från partierna grundar sig på antagandet om att det finns ett problem som måste lösas.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att granska problemrepresentationer i två integrationspolitiska riksdagsdebatter. Att undersöka vad för diskurser, maktrelationer och problemrepresentationer som ligger till grund för de integrationspolitiska anförandena. Frågeställningarna i förhållande till detta är:

- Hur presenteras problemformuleringar och lösningar på idén om integration i den politiska debatten?
- Vad för problem representationer, diskurser och makt är underliggande i integrationsdebatten?

Via ”*What’s the problem represented to be*”, fortsättningsvis kallat *WPR-metoden* av Carol Bacchi kan jag analysera vilka problemrepresentationer som framkommer i debatterna. Att kritiskt granska de framlagda förslagen via att analysera hur problemen framställs, vad som ligger till grund för de lösningar som presenteras, samt vad som förblir oproblematiserat ger en inblick i vad för underliggande faktorer som bidragit till att vissa ”problem” uppstått.

1.2 Avgränsningar

I förhållande till materialet ligger fokus på de partier vars integrationspolitiska infallsvinklar representerar ytterligheterna för debatten. Å ena sidan är det Sverigedemokraterna, å andra sidan är det Vänsterpartiet. Sverigedemokraternas integrationspolitik är en politik uppbyggd på assimileringspolitik och homogenisering. Det främsta argumentet för Sverigedemokraterna inom integrationspolitiken är minskad invandring. Sverigedemokraterna stärker argumentet med att säga att Sverige har en ökad segregering och exkludering, att det finns en stor bostadsbrist, samt att arbetsmarknaden inte fungerar. Sverigedemokraterna vill lägga fokus på dem som bor i Sverige, och arbeta för att alla i samhället som är svenska medborgare skall få de bästa förutsättningarna och levnadsvillkoren inom nationens gränser.

Vänsterpartiet å andra sidan, står för en politik vars grund bygger på en jämlikhetsideologi. De menar att integrationspolitiken behöver förhålla sig till de strukturella diskriminerande problemen som ligger till grund för ojämnlighetskapandet i samhället, att integrationspolitiken skall genomsyras av bekämpning av rasistiska strukturer och bygga upp förutsättningar för de exkluderade i samhället. Vänsterpartiet ser ett behov av att arbeta nationellt, organisationsmässigt och individuellt för att dekonstruera de mekanismer som ligger till grund för marginalisering och stigmatisering.

I förhållande till dessa ståndpunkter, problematiseras de integrationspolitiska förslag som framkommer i debatten. Övriga partiers åsikter lyfts fram i förhållande och i motsats till Sverigedemokraternas och Vänsterpartiets anföranden.

2 Tidigare forskning

De nyckelord som ligger till grund för denna studie är integration, olikhetsskapande, migration, nation, mångfald, medborgarskap och diskriminering. Den tidigare forskning som får representera fältet baseras på EU- medlemmars och Sveriges integrationspolitik. Båda studierna är jämförande studier där attityder, förhållningsätt, bakomliggande teoretiska ideologier presenteras bland medlemsstaterna och jämförs.

2.1 Integration inom EU.

I *The integration of Immigrants in Sweden: a Model for the European Union?* Av Anja Wiesbrock, A. Jämför EU:s integrationspolitik med Sverige och övriga medlemsländer. Länderna har olika syn på hur invandring skall bemötas. I avhandlingen går Wiesbrock närmare in på följande:

1. De utstående egenskaperna hos det Svenska integrationsprogrammet i jämförelse med övriga medlemsstater.
2. Utvärdera framgången som den Svenska integrationspolitiken haft med tonvikt på integration på arbetsmarknaden.
3. Granska vilka Svenska integrationsåtgärder som varit framgångsrika och hur de skulle kunna tillämpas i andra medlemsstater.

Med huvudfokus på den svenska integrationspolitiken och jämförelser med andra medlemsstater presenterar Wiesbrock olika attityder och förhållningsätt som finns. Wiesbrock säger vidare att den nationella politiken inte kan granskas i sig självt, utan att de bör ses i kontrast till EU:s reglering kring migration och immigrationsregleringar. Attityden i de Europeiska länderna har förändrats mycket under de senare åren: *"Consequently, the EU institutions and most member states have become increasingly active in developing integration strategies and searching for solutions to the pressing challenge of immigrant integration"* (Wiesbrock, Anja. 2011). Att en mer aktiv politik förs bland EU:s medlemsstater har blivit en naturlig del, det finns olika åsikter i förhållande till hur immigrationen och migrationen skall skötas. Wiesbrock ger ett exempel på Sverige och Danmark i förhållande till detta:

In Sweden the main objective of integration measures is to promote the socio-economic inclusion and independence of immigrants within the context of a society based on the principle of diversity. As to the contrary, in countries such as Denmark, the assimilation of immigrants has been officially cited as the aim of integration policies. This means that in spite of the fact that none of the countries can be categorized strictly under one of the "integration models", it is undeniable that the emphasis in Sweden is more on multiculturalism, whereas in other countries policies are more assimilationist (Wiesbrock 2011).

Dessa förhållningssätt, å ena sidan en socioekonomisk infallsvinkel, och å andra sidan en mer assimilationsattityd, representerar två sidor av integrationsdebatten. På samma sätt presenteras i min uppsats två sidor, där den ena sidan står mer för en assimilationspolitik och den andra sidan för etableringsinsatser. EU: s institutioner och nationella aktörer har insett att integrationen av invandring spelar en avgörande roll i förhållande till nationers humankapital och ekonomiska framsteg. Samtidigt har rädslan för terrorattacker och religiös fundamentalism förstärkt vikten av integration i fråga om social sammanhållning. I de debatter som materialet för min uppsats bygger på, visas samma rädsla och hot, som ligger till grund för de förslag som presenteras.

2.2 Integration Sverige och Tyskland

Korkmaz, Toros. Har skrivit en masteruppsats, "*Comparison of Swedish and German Immigrant Integration Policies within the light of the European Union Framework*". Den syftar till att undersöka integrationspolitiken och jämför Sverige och Tyskland i relation till de gemensamma EU-riktlinjer som finns. Valet av dessa länder motiveras med att båda är medlemmar i EU och har ett stort antal invandrad befolkning. Sverige och Tyskland har olika teorier kring de integrationspolitiska angreppssätten, vilket gör jämförelsen mellan länderna intressant. Korkmaz säger att: "... *the power of comparison lies in the logic that social phenomena be better understood when two contrasting cases or situations are compared*" (Korkmaz, Toros. 2005). Avsikten är att förstå de ramverk och teoretiska modeller som finns inom respektive lands beslutsfattande och politiska förslag.

Huvudfrågeställningarna för studien är:

1. Vilket land har hittills utvecklat en mer sammanhängande integrationspolitik med avseende på dess teoretiska preferenser?
2. I vilket utsträckning är dessa politikområden, samt teoretiska modeller, förenliga med de överstatliga strategier och bestämmelser som utvecklats på EU-nivå? (Korkmaz 2005).

Integrationspolitiken i Sverige har på samma sätt olika teoretiska infallsvinklar och angreppssätt. Varje parti har deras idé om vad som är den bästa integrationspolitiken. Korkmaz presenterar studiens tillvägagångssätt:

“Secondly, due to the theoretical outlook we are to pursue in the comparison of Sweden and Germany’s immigrant integration policies; the examination will remain at the macro level of decision making, and not feature the details of policy implementation. This is to say, the two countries’ integration policies will be studied as having derived from their theoretical considerations regarding the issue; but will not focus on how these policies are executed at the sublevels of national institutions” (Korkmaz 2005).

Utgångspunkten för studien baseras på ett makroperspektiv, där inte själva genomförandet av politiken på de nationella institutioner (så som migrationsverket) är viktigast, utan det är de beslutsfattande organen som betonas i studien.

3 Teori

Teoridelen består av tre delar. Den första delen är Medborgarskap, nation och tillhörighet. Där diskuteras hur den nationella identiteten och det symboliska objektet skapar regleringar i förhållande till känslan av tillhörighet. Youngs begrepp medborgarskap, visar på sambandet mellan exkluderingsmekanismer och politik. Den andra delen består av Mångfald och olikhet där Roth och De los Reyes och Martinsson problematiserar hur mångfald och olikhet innefattas i politiska diskurser. Sist presenteras diskriminering och intersektionalitet där De los Reyes beskriver hur intersektionalitet och diskriminering innefattas av maktstrukturer.

3.1 Medborgarskap/nation/tillhörighet

Inom integrationsdebatterna finns en diskurs angående tillhörighet, medborgarskap och nationalitet. Young och Azar, diskuterar hur dessa avgränsningar påverkar individen och de integrationspolitiska förslag och lösningar som presenteras. Young diskuterar hur ett universellt medborgarskap (*Universal Citizenship*), bidrar till reproduktionen av kategoriseringar och exkludering i förhållande till den politiska diskursen:

“Whatever the social or group difference among citizens whatever their inequalities of wealth, status and power in the everyday activities of civil society, citizenship gives everyone: (a) universality defined as general in opposition to particular; what citizens have in common as opposed to how they differ, and (b) universality in the sense of laws and rules that say the same for all and apply to all in the same way;

laws and rules that are blind to individual and group differences” (Young 1989, s.250).

Genom att särskilja skillnader ifrån en ideal bild om medborgarskap, skapas en hierarkisering av vad som är den föredragna ”medborgerliga” meningen är. Youngs begrepp *citizenship*, som jag översatt till medborgarskap, presenteras i en politisk kontext. De politiskt definierade medborgarskapet bär på en inkluderingsstruktur som grundar sig i lika rättigheter som skyddas av lagar. Young presenterar de homogena strukturer som ligger till grund för dessa rättigheter och minoriteters möjligheter till förändring. Young säger: *”No one can claim to speak in the general interest, because no one of the groups can speak for another, and certainly no one can speak for them all”*(Young 1989, s.263). På samma sätt är det inom integrationspolitiken, majoritetssamhällets åsikter styr de val som görs inom politikområdet. Det är även via homogeniseringsretoriken de redan privilegierade som får möjligheten att påverka utvecklingen i samhället.

Azar, å andra sidan, beskriver hur det symboliska objektet och den nationella gemenskapen bidrar till individers inkludering och exkludering. Tillgången till de symboliska objekten bidrar till en gemenskap, där de som inte har tillgång till de materiella, kulturella eller sociala koder, inte blir en del av gemenskapen och därför exkluderas. Att ifrågasätta vad som är en nationell gemenskap, producerar i sin tur gränsdragningar för hur individen ´ska vara´. Som Azar diskuterar räcker det inte med att vara skriven i Sverige, utan det krävs en kunskap om de sociala koder, de gester och den moral som ligger till grunden för att skapa en normativ ´svenskhet´. Azar säger:

”Att bli en ” äkta svensk” – att införlivas i denna benämning och få ta del i de symboliska och materiella privilegier som är knutet till den – är förvisso inte en lätt sak. Inte minst eftersom själva innebörden i beteckningen ständigt är på glid och blott kan definieras genom sin utestängande funktion: en äkta svensk är den som inte är som den som inte är det”(Azar 2005, s.162).

Azar diskuterar de exkluderades situation och komplexiteten i den nationella gemenskapen, samt dess reproduktion. Azar menar att vad som återskapar en Svenskhet och dess binära opposition i förhållande, är en diskurs vars reproduktion bidrar till det exkluderande samhället. Att definiera problemen utifrån en ”svenskhet” skapar också dess opposition i förhållande. Vad som skall integreras in i samhället och dem som står utanför.

3.2 Mångfald och Olikhet

Integration och mångfald har alltid varit starkt sammankopplade. Sverige har gått från att vara ett homogent samhälle till ett mer mångkulturellt samhälle. Roth presenterar mångfaldsretorikens samband med integration och dess institutionalisering inom den politiska agendan. Mångfald har i stort sett kommit att handla om etnisk mångfald. Begreppet är en översättning av det engelska begreppet diversity som summerar olikhet, skillnad, olika slag och mängd av enheter. (Roth 2008, s.11) Roth beskriver att i takt med att Sverige har blivit ett mång- eller multikulturellt samhälle, har ordet mångfald fått en ökad uppmärksamhet. Bakgrunden till mångfaldsutvecklingen kopplas till de strukturella diskriminerande faktorer, där studier visar att personer med annan etnisk tillhörighet än svensk idag har lägre anställningsbarhet, lägre förvärvsintensitet, högre arbetslöshet, lägre inkomster och större bidragsberoende jämfört med infödda. (Roth 2008, s.22) Mångfaldsbegreppet används i samhället, organisationer och företag, för att beskriva olikheter som kompetensutvecklande. Integrationspolitiken arbetar med samma 'problematik', vars förslag arbetar för att skapa bättre förutsättningar för dem som kommit hit. Roth benämner också de övergripande integrationspolitiska målen som är:

- Lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- En samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund
- En samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla, oavsett bakgrund, ska vara delaktiga i och medansvariga för. (Roth 2008, s.21-22)

Målen kartlägger syftet med integrationsarbetet och dess relation till mångfaldsarbetet.

Olikhet har under alla historiska epoker varit ett verktyg för exploatering och utnyttjande, men också ett politiskt verktyg och maktredskap. De los Reyes och Martinsson diskuterar hur mångfald och olikhet används inom forskning och i det offentliga samtalet. De säger:

"Olikhetsskapandet måste följaktligen sättas i relation till samhällets pågående skapande av maktstrukturer och normaliseringsprocesser som naturaliserar och ger stabilitet åt en hierarkisk ordning" (De los Reyes & Martinsson 2005, s.11). Inom den integrationspolitiska diskursen ges förslag om att anpassa dess regleringar utefter samhällets förutsättningar och krav. I relation till detta presenterar de begreppet särartstänkande. De beskriver begreppet så här:

”Särartstänkandet påverkar inte bara vår uppfattning om hur världen är konstruerad utan också våra möjligheter att förstå vad för slags relationer som finns mellan dessa olika beståndsdelar. Vår utgångspunkt är att särartstänkandet inte är neutralt utan del i en pågående hierarkisk process som utkristalliseras i en ojämlig fördelning av materiella och symboliska resurser. Det är därför som vi ser uppfattningar om olikhet som tätt sammanbundna med processer av exploatering och normalisering vilka i sin tur möjliggör diskriminering, underordning, stigmatisering och exkludering” (De los Reyes & Martinsson 2005, s.13).

Den integrationspolitiska debattens diskurs om utanförskap, rasism, inkludering etc. grundar sig i en föreställning om att något/någon är annorlunda. Att skapa dessa distinktioner i förhållande till något, ger en slags normalitet som i en binär opposition blir hierarkisk, eftersträvansvärd och exkluderande. I motsats blir de som uppfattas som olikt, något som sätts i relation till de normativa.

3.3 Diskriminering och intersektionalitet

I förhållande till de integrationspolitiska målen, finns en tydlig riktlinje i att bekämpa diskriminerande strukturer och rasism. De los Reyes diskuterar hur olika intersektioner samverkar i förhållande till diskriminering och förtryck. De los Reyes beskriver att:

”Intersektionalitetens intresse för normskapande processer och exploateringsmekanismer sätter där med makten i fokus och ifrågasätter den särskiljande logik som förhåller sig till maktutövandet utifrån uppfattningar om människors olika (och väsensskilda) identiteter” (De los Reyes 2005, s.234). I förhållande till makt och normativa avgränsningar identifieras de mekanismer som ligger till grund för olikhetsskapande och exploateringsgrunder. Vidare tar De los Reyes upp hur intersektionalitet, strukturell diskriminering och integration hör ihop:

”Integrationstänkande och diskriminering ser jag som sociala praktiker som äger rum i ett makt fält och får betydelse först i relation till föreställningen om en underlägsen andra. Denna annorlunda andra som förutsätts bli en del av det svenska samhället genom integrationsprocessen, skiljer sig därmed inte från den andra vars närvaro stigmatiseras, regleras och exkluderas av den strukturella diskrimineringen” (De los Reyes 2005, s.234).

I formandet skapas också förhållanden som bygger på rättigheter, befogenheter och möjligheter i det svenska samhället, samt hur integrationsprocessen, i förhållande till stigmatisering av en andra, berör olika intersektioner. Att bli en del av det Svenska samhället är målet med integrationsförslagen som också pekar ut **vem** det är som skall integreras och **hur**. De los Reyes säger: *”Ett intersektionellt perspektiv ställer frågor om hur makt och ojämlikhet vävs in i uppfattningar om vithet, könstillhörighet, heterosexuallitet, klasstillhörighet, m.m. genom ett*

ständigt skapande av nya markörer som gör skillnaden mellan "vi" och "dem" till meningsfulla sociala koder"(De los Reyes 2005, s.254). Vad de intersektionella perspektivet erbjuder i förhållande till integration och diskriminering är att de riktar sökarljuset på relationen mellan makt och diskriminering. Det ifrågasätter fasta tillskrivningar eller de diskurser som är normerande, exkluderande och stigmatiserande i relation till kategoriseringar.

4 Teori och Metod

I en *"What's the problem represented to be"* metod presenteras ett tillvägagångsätt där teori och metod är sammanbundna med varandra. WPR metoden använder de teoretiska begreppen som ett verktyg för de metodologiska frågeställningarna.

4.1 Poststrukturalism

Fokus för denna uppsats grundar sig i en poststrukturalistisk anda. WPR metoden undersöker vad för underliggande förhållanden som finns för att ett problem skall uppstå. Att identifiera diskurser, värdeord, kategorier och binära oppositioner, visar på de förförståelser som partiernas förslag och lösningar baseras på. Poststrukturalismens grundläggande uppfattning är, att förekomsten av ett problem har skapats via språket och dess kontextuella förhållanden. Bacchi säger:

"Rather, 'problems' are constituted (given shape) in the simple act of making policy. This focus on the political dimension of 'problem' creation makes the approach poststructuralist. The primary focus is on the 'textually unstable and always contestable nature of social reality" (Bacchi 2009, s.34).

Istället för att ifrågasätta vad ett problem är så använder sig WPR-metoden av att ifrågasätt hur ett problem har möjligheten att framställas. Våra förståelser kring ett fenomen bygger på en uppfattning konstruerat av språket. Politiker använder sig av språket för att göra en poäng. Att välja ut de värdeord, kategorier och diskurser som formar vår uppfattning, leder i sin tur till skapandet av de reformer som senare också kommer styra och reglera individens villkor.

4.2 Tillämpning

För att förstå hur framväxten av problem och reglering kommit att inkorporera individers självreglering, presenteras nu tanken bakom användandet av WPR-metoden. Foucaults teori om *“a need to know-perspektiv”*, grundar sig i att samhället började definiera population via statistik: *“The use of ‘rates’ measurement is significant. It indicates that individuals on their own are considered to be less important than proportions of phenomena within a national or sub-national population”* (Bacchi 2009, s.27). Dess inverkan på samhället leder till att olika statistiska regleringar skapas. Till följd av detta skapas en viss kontroll över ett samhälle: *“He concludes that the form of power of the modern state which he calls ‘normalizing state’ is essentially concerned with the control over life that can be exercised either individually through discipline or at a social level through forms of regulation”* (Bacchi 2009, s.28). Detta leder till att individer blir reglerade genom moral, normer och lagar, samt att vi människor styrs av hur någonting skall vara: *“Think for example, of seat-belt legalization, the requirement to wear bicycle helmets, and the injunction to eat healthy food. Once norms of desirable behavior are set, people as political subjects become in self-surveillance and self-regulation”* (Bacchi 2009, s.29). Att sträva efter det önskvärda, som samhället påvisar, blir en naturlig del av individens liv, genom viljan att göra det rätta. Normer, regler och lagar har den inverkan på individers liv, som i sin tur skapar en generalisering av vad som anses vara det önskvärda och eftersträvansvärda: *“Those deemed not to possess the characteristics necessary for ‘bearing the freedoms and responsibilities of a citizen’ are subjects to a broad range of disciplinary, sovereign and other interventions”* (Bacchi 2009, s.29). De som inte passar in i de normativa föreställningar som samhället pekar ut, hamnar i motsats utanför, vilket också lägger grunden för vad/vem som behöver regleras.

För att identifiera problemrepresentationer behövs ett ifrågasättande av hur ett problem uppkommit, dess sociala, kulturella eller historiska kontext. Ett exempel på ett problem och en förändring via lagstiftande natur har varit kvinnors rösträtt. I det fallet handlar det inte om en minoritet, utan snarare normativa regleringar för vad en kvinna förr skulle och inte skulle göra. Att kvinnor stängdes ute från det offentliga rummet byggde på ett antagande om att män var de som var kapabla att styra Sverige. Förändringen skedde genom kvinnokamp och hårt arbete, men också för att den historiska kontexten blev mer tillåtande. Alla lagar och regleringar kommer någonstans ifrån, och dess beroendeförhållanden till problemrepresentationers uppkomst bör undersökas kontextuellt. På samma sätt använder jag

mig av en WPR-metod för att analysera de politiska förslag som framkommer i integrationsdebatten.

4.3 What's the problem represented to be?

WPR-metoden bygger på sex frågeställningar som dels är metodologiskt uppbyggda, dels teoretiskt. Jag kommer nu gå igenom dem en åt gången och presentera det metodologiska angreppssättet, samt de teoretiska ramverk som används för att analysera integrationsdebatten.

1. What's the 'problem' represented to be in a specific policy?

Frågeställningen grundar sig i antagandet om att ett problem existerar och politiska förslag presenteras för att lösa detta problem. Identifikationen av problemrepresentationer undersöker vad för underliggande antaganden som finns för att ett problem skall uppstå: *"The argument here is that, since how you feel about something determines what you suggest doing about it, it is equally true to say that looking at what is proposed as policy intervention will reveal how the issue is being thought about"* (Bacchi 2009, s.3). På så sätt kan de politiska förslag som presenteras som lösningar undersökas, vilket avslöjar hur det tänks om "problemet". WPR-metoden föreslår att istället arbeta baklänges: *"Working backwards from concrete proposals to reveal what is represented to be the 'problem' within those proposals"* (Bacchi 2009, s.3). De politiska förslag som föreslås, har alla en intention att lösa ett "problem". Genom förslagen identifieras vad som anses vara ett "problem".

2. What presuppositions or assumptions underline this representation of the 'problem'?

För att en policy skall bli till så måste något förstås som att det behöver bli fixat: *"The notion of fixing carries with it an understanding that something needs to be fixed, that there is a problem"* (Bacchi 2009, s.0). Målet med fråga två är att undersöka politiska förslag via diskurser, binära oppositioner, kategorier och värdeord, för att förstå de bakomliggande antaganden och förståelser som gör det möjligt för ett problem att uppstå: *"Hence, the goal of question 2, as an exercise in Foucauldian archaeology, is to uncover the (assumed) thought that lies behind specific problem representations"* (Bacchi 2009, s.5). I relation till politikernas privilegierade roll och förutsättningar att påverka den allmänna uppfattningen, använder sig WPR-metoden av en maktanalys i förhållande till kunskapsproduktion. För att

dekonstruera och analysera, kommer jag att gå djupare in på vad de olika metodologiska begreppen syftar till att göra.

Makt

Foucaults begrepp *govern-mentality* bygger på olika former av makt. Han använder begreppet på två sätt. Det ena är en mer generell nivå, där han använder det för att identifiera rationalitet eller mentaliteter av styrningsmedlen i samhället. Det andra är mer en individ baserad nivå, där ordet fokuserar på de olika maktmedlen som berör individen: "*Foucault challenge this conception of the humanist individual. He wants to show that to a considerable extent, who we are, is an effect of power... power is productive*" (Bacchi 2009, s.37-38). Makt är något som cirkulerar, det är inte något fast eller beständigt, utan någonting som produceras genom reproduktioner och acceptering av vissa fenomen eller institutioners auktoritära roll.

Diskurs

Problemrepresentation är utarbetad inom diskurser: "*Rather, discourses are socially produced forms of knowledge that set limits upon what it is possible to think, write or speak about a given social object or practice*" (Bacchi 2009, s.35). Politiker använder diskurser för att poängtera och avgränsa sina åsikter. I och med att diskurser innehåller en specifik tolkning, syftar WPR metoden till att ifrågasätta diskursernas betydelse: "*Calling something a 'discourse' means putting its true status in question*" (Bacchi 2009, s.35). Diskurser bygger på ett slags institutionaliserat, accepterat tolkningsföreträde. Att diskurser bygger på kunskap, och vem som producerar den kunskapen, är grunden för denna förståelse av diskurs: "*Discourse is more than language. It encompasses the assumptions, values, presuppositions and accompanying signs that I have called conceptual logics*" (Bacchi 2009, s.7). För att fastställa att politiska förslag uttrycks i språket, undersöker WPR-metoden djupare hur mening skapas i användandet av språket.

Kategori

Poängen är att inte se kategorierna som något fast, utan att kategorierna blir tillskrivna en viss mening i en viss kontext. Nyckeln är att se hur dessa tillskrivelser ges mening i problemrepresentation: "*The creation of people categories has significant effects for the ways in which governing takes place, and for how people come to think about themselves and about others*" (Bacchi 2009, s.9). Kategorier tillskrivs egenskaper som hierarkiskt rangordnar individer utefter kategoriska indelningar.

Binära oppositioner

En binär opposition är ett beroendeförhållande, exempelvis man-kvinna. Den ena sidan av en binär är alltid hierarkiskt överordnat den andra. I dess förhållande beskrivs också den ena kategorin av att vara det den andra inte är, såsom ”en man är vad en kvinna inte är”. WPR-metodens syfte för att identifiera binära förhållanden, är att förstå dem i relation till hur ett problem definieras: *”Hence, we need to watch where they appear in policies and how they function to shape the understanding of the issue... The goal is to reveal the operation of conceptual logics that may act to constrain or limit our understanding of an issue”* (Bacchi 2009, s.7). Partierna använder sig av binära förhållanden för att distansera sig från den negativa binären och beskriva det önskvärda.

Värdeord

Värdeord är ord fyllda med mening. Ord som exempelvis *hälsa* eller *välfärd*, är ord som bär på en viss typ av förståelse. Värdeord är inte fasta förståelser, utan tillskrivs olika mening beroende på dess kontextuella förhållande: *”Disputes over the meaning of key concepts are related to competing political visions”*(Bacchi 2009, s.8). Vad de olika partierna menar med exempelvis ordet integration fylls med olika mening. Poängen med att identifiera dessa värdeord är, att se vad för tillskrivelser som ges inom problemrepresentationer.

3. How has this representation of the ‘problem’ come about?

“The purpose of question 3 of a WPR approach is to highlight the conditions that allow a particular problem representation to take shape and to assume dominance” (Bacchi 2009, s.11). Syftet är att ifrågasätta det som ses som naturligt, historiskt förankrade och accepterade antaganden. För att ifrågasätta en problemrepresentation krävs ett ifrågasättande av vad som anses vara sant.

”In order for rethinking to occur, their current status as the ‘truth’ must be questioned. That is, we need to know that an identified problem representation is not the only way to think about an issue. Here, genealogy offers a way forward. By tracing the practices and processes that have produced a problem representation (question 3) it becomes possible to see that things could have been different” (Bacchi 2009, s.43).

Integrationspolitiken har på samma sätt via lagar, förordningar och politiska beslut fått följder som påverkar samhällets utveckling: *”By identifying specific points in time when key decisions were made, taking an issue in a particular direction, we can see that the problem representation under scrutiny is contingent and hence susceptible to change”* (Bacchi 2009,

s.10). Att identifiera avgörande beslut som påverkat utformandet av integrationspolitiken, gör det möjligt att skapa förståelse kring vilka konsekvenser dessa beslut fått.

4. What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences?
Can the 'problem' be thought about differently?

“The objective of question 4 of a WPR approach is to raise for reflection and consideration issues and perspectives silenced in identified problem representation, again highlighting limitations or inadequacies in the way the 'problem' is being represented” (Bacchi 2009, s.13). Vad är det som gör att ett specifikt förslag får dominans och blir representerat, medan andra tystas ned? Vad för förutsättningar och motsägelser finns inom debatten? Det är vad fråga fyra syftar till att undersöka. Vem har tillgång till det offentliga rummet och vems åsikter som blir hörda? *“Because genealogies in question 3 draw attention to competing problem representation, they assist in the task of identifying silences in those problem representations that gain institutional endorsement”* (Bacchi 2009, s.14).

Majoritetsuppfattningar blir dominerade över minoritet, klass ligger till grunden för hur samhällets institutioner styrs, män innehar i högre grad maktpositioner än kvinnor. Dessa beroendeförhållanden leder också till vilka beslut som fattas, och vems åsikter som framförs, dessa förhållanden ifrågasätter fråga fyra.

5. What effects are reduced by this representation of the 'problem'?

Nästa fråga är reflekterande, en slags kritik mot sig själv. Att reflektera över metoden som sådan, där viss kritik framkommer, så som att den exempelvis alltid tar parti med de underrepresenterade eller vem jag är som forskare. Till exempel, vad blir effekterna på de subjekt/objekt som finns i diskursen etc: *The goal of question 5 of a WPR is to identify the effects of specific problem representation so that they can be critically assessed”* (Bacchi 2009, s.15). För att göra detta har Bacchi tagit fram tre förslag på hur effekterna av ett problem kritiskt ska granskas.

- Discursive effects: the limits imposed on what can be said or thought.
- Subjectification effects: how subjects are constituted within problem representations.
- Lived effects: the material impact of problem representations on bodies and lives.

Dessa reflektioner kring effekter vägleder analysen genom att ifrågasätta hur politiska förslag påverkar individen, samhället och möjligheten att förändra.

6. How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Den sjätte frågeställningen bygger på frågeställning tre. Vad finns det för mediala påverkningar, vad finns det för faror, var kommer problemet ifrån, hur kan det arbetas vidare med problemet? *"Foucault asks 'What individuals, what groups or classes have access to a particular discourse? How is the relationship institutionalized between the discourse, speakers and its destined audience'"* (Bacchi 2009, s.19). Tanken är att via den sista frågeställningen ifrågasätta de förhållanden som gjort att integrationsdebatten tagit fart, att ifrågasätta vad för faktiska konsekvenser som kommer av de förslag som läggs, samt ifrågasätta för vem och av vem förslagen riktar sig till, och varför.

4.4 Etik

I och med att WPR-metoden är en kritisk diskursanalytisk metod, bör det också granskas vad för effekter det kan få av att använda denna metod. Denna form av analys tar ett steg bort från konventionella metoder kring politik, som tenderar att fokusera på resultat. Utgångspunkten är att all politik, och politiska förslag, vilar på kulturellt, socialt och historiskt influerade förutsättningar och antaganden, ett slags organiserat sätt att tänka, som kan ha skadliga konsekvenser för vissa samhällsgrupper (Bacchi 2010, s.62). Några etiska dilemman inom WPR-metoden är dels att den utgår från ett normativt antagande om att en grupp gynnas och en annan grupp missgynnas av vissa "problemrepresentationer". En kritik som förts mot WPR-metoden är: *"Vad för effekter får representationer av ett visst problem? Problemrepresentation har som kritik att de gynnar vissa och missgynnar andra."* (Bacchi 2009, s.15). Ur ett genusvetenskapligt eller feministiskt perspektiv, är det viktigt att reflektera över det faktum, hur jag som "forskare" berör diskursen och vad för konsekvenser det kan få. Några punkter att reflektera kring är:

- Själva forskningssituationen.
- Forskningen skall vara *för* inte *om*.
- Relationen mellan forskningssubjekt och forskare.
- Ska föra en kritik mot ideal och samtidigt verka emancipatoriskt.

Forskningssituationen via en WPR-metod kräver kritiskt förmåga att hantera materialet. Att analysera en politisk debatt kräver att jag åsidosätter mina personliga åsikter, då representationen av problemen inom integrationsdebatten står i fokus. Det är fortfarande jag

som valt ut teman och valt ut citat vilket vägleder analysen i en viss riktning. Att analysera integration berör många ämnesområden, då det infiltrerar alla arenor i samhället, vilket gjort att jag valt ut teman som fått störst uppmärksamhet i debatterna. Vidare har jag valt att fokusera på två ytterligheter för att avgränsa materialet. I och med att integration är ett politikområde som berör levnadsvillkor, behövs en kritisk analys av vad för konsekvenser min studie får för dem som berörs. Hur kan jag på bästa sätt representera dem som berörs, och använda studien som ett medel för dem som missgynnas av integrationsdebatten. Makt och kunskapsproduktion är två centrala delar som genomsyrar integrationsdebatten. De privilegierade positioner som politiker har, ger dem makten att styra över andra människor via lagda förslag. Att kritiskt granska förslagen för att undersöka underliggande förhållanden, och syften med förslag och lösningar som läggs fram i debatten, leder till att skapa förståelse kring problemrepresentationer som presenteras.

5 Material

Studien baseras på två riksdagsdebatter, båda från 2014, där det debatteras om integration och invandring, samt integration och jämställdhet. Fokus för båda är integrationen. Vad för förslag som kommer fram och vilka lösningar som presenteras, är det som denna uppsats baseras på.

Analysens syfte är att identifiera problemrepresentationer. De olika partierna presenterar förslag och lösningar på integrationen i Sverige. Dessa förslag baseras på ett antagande om att det finns ett ”problem” som måste lösas. För att avgränsa debatten, har jag valt att fokusera på två ytterligheter, Sverigedemokraterna å ena sidan och vänsterpartiet å andra sidan. Dessa partier är båda mer ideologiskt bundna och fokuserar på attityder, samhällsförhållanden och lösningar på de integrationspolitiska problem som presenteras. Varför jag valt att fokusera i huvudsak på dessa partier är för att de sticker ut i debatten och representerar gränsdragningarna för hur vid integrationsdebatten är. De övriga partierna presenteras i förhållande till de teman som valts ut. Kring Sverigedemokraternas anföranden, där migration är av största fokus, tas relaterade områden som är trygghet, svenskhet, vi och dem, homogenisering och normalisering upp. I vänsterpartiets anföranden tas områden som ekonomisk resurs, det kommunala ansvaret, klasstrukturer och strukturell diskriminering upp. Vidare i analysen har ytterligare två teman tagits upp, vilka är väntetider och arbete. Dessa två valdes att lyftas ur debatterna och diskuteras vid sidan av då de sträcker sig över alla partiers förslag.

6 Analysen

Analysen är uppdelad i fyra delar. De första två delarna utgår från Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet, där övriga partier vävs in i förhållande till dessa två motpolers förslag. Den tredje och fjärde delen utgår ifrån gemensamma integrationspolitiska mål där teman diskuteras i förhållande till partierna.

6.1 Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas infallsvinkel på integration är: *”Vad spelar då diskussionen om svenskhet för roll när det gäller arbetet om integration? Enligt mig är det mycket enkel: Ett hållbart välkomnande till vårt land bör innebära ett välkomnande in i vår gemenskap.”* Sverigedemokraterna säger att: *”Det är bakgrunden till Sverigedemokraternas omprioriteringar på området integrationspolitik. Vi satsar på utökad och breddad samhällsorientering i syfte att ge samtliga invånare i Sverige samma grundkunskaper i språk och samhällskunskap.* (Anf 24, jäm) Anförandena visar på vad Sverigedemokraternas mål med integrationen är.

6.1.1 Problemrepresentation

Sverigedemokraterna anser att det största problemet med integrationen är att Sverige tar emot för många flyktingar. Anledningen till en önskad minskning av flyktingkvoten är att det sker en urholkning av de svenska traditionerna, etableringsinsatserna klagas på och sägs vara slöseri med pengar. Integrationspolitiken bör enligt Sverigedemokraterna styras av en homogeniserings- och assimileringspolitik, inte via mångfald och integrationspolitik. Sverigedemokraternas stöd i frågan har också växt bland väljare. I riksdagsvalet år 2014 fick Sverigedemokraterna 13 procent av rösterna. (Valmyndigheten 2014) Enligt Ipsos undersökning tycker 6 av 10 svenskar att integrationen fungerar dåligt. Undersökningen visar också att 63 % tycker att invandring är bra för Sverige. (Ipsos 2015) Sammantaget representerar det ett lågt förtroende för integrationspolitiken.

I Sverigedemokraternas anförande presenteras problemrepresentationer i förhållande till att de som kommit till Sverige skall *”komma in i vår gemenskap”*. Via uttalanden om vår gemenskap, måste det finnas en binär opposition i åtanken om vårt och ert. Detta bidrar till ett skiljegörande mellan ett vi och ett dem. Denna distinktion görs delvis genom att

Sverigedemokraterna säger att *andra* kulturer splittrar och skapar segregering. Att skapa ett vi och ett dem och tillsätta en andrafiering gentemot den svenska kulturen beskriver De los Reyes och Martinsson via Särartsideologin:

Utifrån ett historiskt perspektiv kan vi se att erkännandet av människors universella värde paradoxalt nog har resulterat i att ojämlika sociala positioner görs till enskilda eller kollektiva olikheter i frågan om behov egenskaper talanger och i förlängningen även olika rättigheter... Fokus är på processer som vidmakthåller, skapar och legitimerar uppfattningar om såväl människors och grupper inneboende "olikheter" som rangordningen mellan "olika" kategoriseringsprinciper (De los Reyes & Martinsson 2005, s.14).

Det handlar om hur händelser, kategorier och individer skiljs ut och förstås i relation och kontrast till något annat som definieras som annorlunda. "Den andra" är vad "vi" inte är. Sverigedemokraterna påstår via sina uttalanden att det finns olikheter mellan *vi* och *dem*. En binär opposition bär alltid med sig en hierarkisk över- och underordnad position, vilket också märks i uttalandet då "de andra" blir inbjudna i vår överordnade kultur och gemenskap.

För att motivera en minskad invandring, säger Sverigedemokraterna att invandringen leder till ett urholkande av den svenska kulturen, ökad svenskfientlighet och att Sverige står inför en systemkollaps. Sverigedemokraterna säger: "... känslan av samhörighet bygger nämligen på mer än att bo och leva sida vid sida. Det bygger på att dela referensramar och traditioner, känna till sociala koder och inte minst tala samma språk"(Anf 24, jäm). Miljöpartiet besvarar anförandet med: "Jag tycker att det är helt självklart att vi ska bygga vidare på tanken att det som förenar oss är vår gemensamma framtid, inte gemensam historia, religion eller etnicitet"(Anf 31, jäm). Det underliggande i båda synsätten är att det finns en essentiell bild av svenskhet och det andra. Samtidigt som Miljöpartiet öppnar upp för en gemensam framtid är det ändå en historik buret på svenskhet. Azar beskriver detta via den nationella gemenskapen: "...det räcker t.ex. inte med att ha ett svenskt pass för att bli en del av gemenskapen, man måste därtill t.ex. kunna visa upp att man är riktigt "integrerad", att man verkligen är en del av "den svenska kulturen" (Azar 2005, s.162). De symboliska objekt som innefattas i den Svenska diskursen är, som Azar säger, inte lätta att erövra. Att bli en så kallad äkta svensk är att införlivas i gemenskapen och få ta del av de symboliska och materiella privilegier som är knutet till den. Individen måste kunna de sociala koderna och de kulturella ståndpunkterna för att kunna sägas vara riktigt integrerad. De som inte är en del av den nationella gemenskapen utgör en grund för utanförskap, segregering och stigmatisering. Azar beskriver hur reproduktionen av dessa exkluderande och stigmatiserande processer grundar

sig i gemenskapen och rädslan för att bli utestängd: *”Man skall därtill inte glömma att hotet om exkludering från gemenskapen alltid är överhängande... människan är aldrig mer än en ”tillfällig medlem i hjorden””* (Azar 2005 s.182). På så sätt fortsätter dessa utestängningsmekanismer via sociala koder, symboler och gemenskap att produceras och upprätthållas, vilket leder till exkludering, segregering och stigmatisering.

De diskurser/värdeord som diskuteras i Sverigedemokraternas anföranden är svenskhet, trygghet, segregation och islamism. Det byggs upp av vad som ska ”beskyddas” och vad som är ”hotet”, vilket är en typisk nationalistisk infallsvinkel. Nationalstaten och nationalismens uppkomst förändrade de rasistiska diskurser, som huvudsakligen baserats på genetik och platsbundenhet, till att fokusera mer på kulturella bakgrunder. Olika raser kopplades till bestämda geografiska områden i världen och gemensamma kulturella bakgrunder. Moder Svea blev en förenande symbol för konsolideringen av den moderna nationalstaten, med en svenskhet personifierad i den blonda och blåögda moder Svea. (Molina 2005, s.103) Diskursen baseras på ett skillnadsgörande mellan hotet och de som bör skyddas. Det vill säga att händelser, kategorier och individer skiljs ut, och förstås i relation till något som definieras som essentiellt annorlunda, ”den andra” är vad ”vi” inte är. En urskiljande kategori som Sverigedemokraterna lyfter fram är exempelvis islam (muslimer som kategori) som grunden för terror, våld och förföljelse över hela världen. Här utmålas också vad/vem som behöver beskyddas mot det utmålade hotet då Sverigedemokraterna säger: *”Många av de värderingar vi ser ute i världen får nu också fäste i Europa och Sverige, vilket skapar splittring, segregation, våld och oroligheter”* (Anf, 96). Azar säger att: *”Den rena svenskheten måste skyddas från våldsamma invandrarkulturer, man måste väl kunna skilja mellan äkta svenskar och invandrare”* (Azar 2005, s.171). Det Azar och Sverigedemokraterna båda poängterar är att våld och oroligheter kopplas samman med invandrarkulturer, som skapar en hotbild mot den svenska gemenskapen. Vad Sverigedemokraterna gör i sina uttalanden är att skapa denna skiljelinje. Azar beskriver denna skiljelinje: *”Med andra ord, vi kommer att visa vilka vi inkluderar i gemenskapen – den ring inom vilken rättigheter, erkännande, lika mänskligt värde etc., upprätthålls – och vilka vi lämnar utanför den”* (Azar 2005, s.164). Vilka som får ta del av den nationella gemenskapen kommer delvis att avgöras i förhållande till vilka som stängs ute från den. De inkluderade har också tillgång till de rättigheter och privilegier som gemenskapen bär på. I huvudsak utmålas hotet mot gemenskapen och dem som inte ingår (som Sverigedemokraterna poängterar) som orsaken till att samhället splittras och segregeras, samt att våld och oroligheter ökar.

Att använda sig av diskursiva värdeord som ”ansvarslös massinvandring”, ”skickar hem folk igen”, ”Sverige är på väg mot en systemkollaps”, för att göra en poäng, tillskrivs en tolkning som Sverigedemokraterna vill att allmänheten skall reagera på. I förhållande till de anföranden beskrivs de övriga sju partierna som att de lever i ett LSD-rus, och inte ser verkligheten som den är. (Anf, 96.ff) Sverigedemokraterna säger att den politik som förs nu är en signalpolitik, då flera människor passerar flertalet länder där de kunnat få ”hjälp” men väljer att ta sig till Sverige (Anf, 179). I de repliker som ges i relation till detta anförande, svarar Folkpartiet: *”Vill man syssla med bra integrationspolitik och invandringspolitik ska man inte se till vad folk har för ursprung eller färg, utan man ska se vad de kan bidra med och hur de kan komma in i samhället och effektivisera”* (Anf, 97). Inget annat parti än Sverigedemokraterna anser att invandringen skall stoppas eller minska. Däremot säger Socialdemokraterna att andra länder behöver ta sitt ansvar i Europa. (Anf, 82) Sverigedemokraterna målar upp en hotbild av ”systemkollaps” på grund av antalet flyktingar Sverige tar emot, samt att Sverige för en signalpolitik. Precis som uttalandet om att: *”... instegsjobbet är splittrande och har undanträngningseffekter på arbetsmarknaden, som gör att andra inte kommer in på arbetsmarknaden och får jobb”* (Anf 58, jäm). Med detta vill de skapa en bild av hot både inom Sveriges gränser och mot Sveriges gränser.

6.1.2 Homogenisering och assimileringspolitik

De olikhetsskapande, exkluderande och stigmatiserande krafterna, anser Sverigedemokraterna massinvandringen är orsaken till. Miljöpartiet svarar:

”Forskaren Kent Asp har visat i hur medierapportering om flyktinginvandring förefaller ha påverkat mediekonsumenternas inställning till invandrarna. Detta är också helt logiskt; om ett hotperspektiv framställer potentiella flyktingar som hotande, varför skulle flyktingarna som redan är boende i Sverige då inte också vara farliga”(Anf 29, jäm).

Med de mediala uttalandena om bomber, terror och förödelse bidrar till utmålningen av en hotbild. Problemet i förhållande till att tala om förödelse och krig är att det utmålas en syndabock, en förövar och väcker sympatier med dem som gråter. Uppfattningar om vem som är hotet målas upp och förutfattade meningar skapas.

6.1.3 Homogenisering

Sverigedemokraternas lösningar på olikhetsskapandet, stigmatiserandet och exkluderandet i samhället, baseras på en homogeniseringsretorik och assimileringspolitik. De lägger ett förslag om utökad samhällsorientering vars syfte är att ge alla invånare i Sverige samma

grundkunskaper i språk och samhällskunskap. De säger även att: *”Vi vill också ställa högre krav, till exempel språkkunskapskrav för medborgarskap”* (Anf, 221). Young beskriver hur homogenisering kan ta sig i uttryck:

”As long as the dichotomy is in place the inclusion of the formerly excluded in the definition of citizenship- women, black, Jews, workers, Asians, Indians, Mexicans- imposes a homogeneity that suppresses group differences in the public and in practice forces the formerly excluded groups to be measured according to norms derived from and defined by privileged groups” (Young 1989, s.255).

Youngs förståelse om medborgarskap beskriver att de redan privilegierades åsikter förs fram vilket exkluderar minoriteters åsikter och bidrar till exkludering. På samma sätt använder Sverigedemokraterna sig av en politik som riktar sig till de redan privilegierade och exkluderar minoriteter och olikänkande. I förhållande till homogeniseringsretoriken finns en uppfattning om att vi är olika. De som kommer till Sverige skall inkluderas in i den svenska gemenskapen och lära sig de sociala koderna för att bli en del av homogeniteten. De los Reyes och Martinsson diskuterar olikhetsskapandet och hur det kommer sig att individer har olika förutsättningar: *”En förutsättning för diskriminerande praktiker på institutionell och individuell nivå är föreställningen om att människor är olika och därför kan sorteras enligt vissa redan fastställda egenskaper”* (De Los Reyes & Martinsson 2005, s.14).

Olikhetsskapandet reproducerar diskriminerande strukturer, i förhållande till tillskrivelser av egenskaper, beroende på utseende, kultur eller etnicitet. Inom homogeniseringsretoriken anspelas det på att de utmärkande egenskaper som ses som annorlunda bör avsägas för att bli en del av den nationella gemenskapen.

De övriga partierna bidrar också till en viss homogeniseringsretorik då de uttalar sig om ”inkludering och gemenskap”. Utgångspunkten för dessa diskurser är att någon ska inkluderas in i ”det svenska samhället”. Miljöpartiet säger: *”Det som förenar oss i Sverige är byggandet av vår gemensamma framtid snarare än en gemensam historia, etnicitet och religion... vår gemensamma framtid är det som förenar oss”* (anf 29, jäm). Det är fortfarande en normaliseringsprocess där förslagen riktas till att några få skall integreras in i den gemensamma framtiden utifrån ett svenskt ramverk. Oavsett om Miljöpartiet står för öppenhet och gemensam framtid, utgår det ändå från en diskurs om att någon eller några skall inkluderas i en gemensam framtid.

6.1.4 Assimileringspolitik

Angående assimileringpolitik, säger Socialdemokraterna:

”Sverigedemokraterna har en assimilationspolitik. De hör vi exempel på här i debatten. Det är en djupt odemokratisk politik som går emot allt det som jag själv och mina partikamrater i Socialdemokraterna står för. Vi står för ett samhälle där alla skall få vara den de är. Assimilation är något helt annat än integration eller möjlighet att leva som den man är. Assimilation innebär att man tvingar någon att avsäga sig sin identitet, sin kultur eller sitt språk” (Anf 72, jäm).

Sverigedemokraterna säger att: ”... det vi talar om när vi talar om assimileringpolitik är att samhället ska skapa förutsättningar föra att skapa en gemenskap för att samtliga som bor i vårt land ska kunna identifiera sig som Svenskar” (Anf 73, jäm). Det binära förhållandet mellan integration och assimilation berör en diskurs om två olika förhållanden till hur de bäst ”blir en del av det svenska samhället”. Assimileringspolitiken är en politik för majoritetssamhällets normer, där assimilering syftar till att etniska grupper skall överge sin egen etniska identitet och införlivas i majoritetsbefolkningen. Sverigedemokraternas syfte med assimileringpolitik är att samtliga som bor i Sverige ska kunna identifiera sig som svenskar. I förhållande till assimileringpolitik åberopar de övriga partier en integrationspolitik, där politikens syfte är att utjämna socioekonomiska skillnader, samt att de som kommer hit skall få behålla sin kultur, religion och vanor. Roth beskriver integrationspolitikens mål:

”Lika rättigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. En samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund. En samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för” (Roth 2008 s.21-22).

Integrationsmålen som beskrivs står för ett mångkulturellt samhälle där utgångspunkten inte baseras på en normaliseringsideologi, vilket assimileringen står för. De normaliseringsprocesser som ligger till grund för Sverigedemokraternas politik bidrar till ett exkluderande av minoriteters rättigheter och möjligheter. De los Reyes säger: ”Det är därför som vi ser uppfattningar om olikhet som tätt sammanbundna med processer av exploatering och normalisering vilka i sin tur möjliggör diskriminering, underordning, stigmatisering och exkludering” (De los Reyes & Martinsson 2005, s.13). När Sverigedemokraterna åberopar assimilering och homogeniseringspolitik som en lösning på de exkluderande, stigmatiserande processer i samhället, talar de emot sig själva.

6.2 Vänsterpartiet

Vänsterpartiets säger i sita anförande: *”Debatten förändrades när man börjar prata om människor som flytt hit som en ekonomisk utgift eller tillgång. Nej, de av oss som kommit hit för att söka skydd undan krig, tortyr och förföljelse kom inte hit för att göra nytta, utan för att leva... det är dags att ta debatten om hur Sverige är och hur de borde vara. Hur mycket rasism och ojämlikhet tål Sverige? Vad gör det med vårt samhälle när några av oss konstant pekas ut som roten av samhällets alla problem?”* (Anf, 34, jäm) Vänsterpartiets integrationspolitiska infallsvinkel består av en ideologi baserat på jämlikhet och bekämpande av den strukturella diskrimineringen.

6.2.1 Problemrepresentationer

Vänsterpartiets problemrepresentationer är rasism, ojämlikhet, attityder, boende, utbildning och arbetsmarknadspolitik. Några av de främsta poängerna som görs i anförandet är att en fortsatt kamp mot diskriminering och rasism måste fortsätta på alla arenor. Det ligger till grund för många av de förslag som ges. Vänsterpartiets mål och de förslag som ges, bygger på värdeord som ”skapa inkludering”, ”hur mycket ojämlikhet och rasism tål Sverige”, ”strukturell rasism” och ”likvärdighet.

6.2.2 Ekonomisk resurs

Att tala om människor som kommer till Sverige som en ekonomisk tillgång baseras på dels budget, och dels på att göra en poäng. Sverigedemokraterna exempelvis använder sig av ”kostnaden” för att nå fram till sina partipolitiska mål. Sverigedemokraterna hänvisar till en ej namngiven OECD-rapport och säger: *”... det är bara att läsa OECD-rapporten: Den invandring vi har till Sverige idag tjänar vi inte på... när det gäller att människoliv inte ska räknas i pengar: jag vill inte behöva värdera människor. Men nu har vi begränsade resurser, och då ska vi satsa dem där de gör mest skillnad”* (Anf, 217). Socialdemokraterna svarar på detta anförande med: *”Rapporten från OECD visar att ett invandrar hushåll i Sverige bidrar med cirka 100 euro per år. Det är alltså en vinst, inte en förlust, även i ekonomiska termer”* (Anf, 218). Här ovan presenteras den budgetmässiga välfärdstanken om att de människor som kommer hit är en tillgång och en utgift. Det finns en allmän attitydfråga där

det talas om tillgångar och investeringar, t ex Folkpartiet säger: ”... man ska se vad de kan bidra med och hur de kan komma in i samhället och effektivisera” eller Miljöpartiet: ”Vi bör se integrationspolitik och etableringspolitik som en investering snarare än en kostnad” (Anf 29, jäm). Oavsett den budgetmässiga, ekonomiska infallsvinkeln eller den mer attitydinriktade linjen, finns det spår av hur ekonomiska argument används för att göra en poäng. Å ena sidan talar Vänsterpartiet om att räkna människovärde i pengar, är förödande. Å andra sidan svarar Sverigedemokraterna med att poängtera ”begränsade resurser”, och att de andra partierna ”kastar pengarna i sjön”(Anf 59, jäm). Riikka Norrbacka Landsberg talar om hur etnicitet har kommit att bli en fråga om ekonomi: ”Etnicitet konstrueras som en ekonomisk resurs, med betydelsen en vinst för företagen, samtidigt som det befäster etnicitets om en fast identitet knutet till en föreställd nation en plats en grupp människor en kultur och ett språk”(Landsberg 2005, s.58). Att presentera människor som en fastställd grupp, där utvinnandet av en ny resurskälla gynnar det svenska välfärdssamhället är en fråga om attityd. Att poängtera etnicitet som resurs är också att poängtera olikhet.

6.2.3 Kommunansvar

Vänsterpartiets ena förslag är en lagstiftning om att kommuner ska bli skyldiga att ta emot nyanlända. Visionen är att det skall bli en del av kommunansvaret precis som skola eller äldreomsorg. (Anf 34, jäm) Socialdemokraterna anser att fler kommuner måste dela på ansvaret och att det bygger på att ge kommunerna de resurser som krävs för att skapa beredskap.(Anf, 88) Centerpartiet har en annan dialog med kommunerna där de säger: ”... kommunpolitiker och andra aktörer har under den senaste tiden beskrivit hur krisartat läget är i ett flertal kommuner... häromdagen talade jag med en av mina partivänner. Hon sade att de går på knäna. De vet verkligen inte vad de skall göra. Läget är helt ohållbart”(Anf, 122). Sist säger Folkpartiet: ”Folkpartiet har också medverkat till införandet av en prestationsbaserad ersättning för kommuner som tar ett större ansvar i mottagandet för att underlätta integrationsarbetet i kommunen”(Anf 41, jäm).

Den grundläggande problemrepresentationen hos de olika partierna är resurser, beredskap och fördelning. De förslag som presenteras i förhållande till kommunansvar och beredskap är att skapa bättre SFI(svenska för invandrare) och snabb och effektiv validering, på så att de nyanländas kunskaper tas till vara eller kompletteras. Ett exempel på detta är att asylsökande får språkundervisning från första dagen, samt en självklar möjlighet att arbeta under asyltiden

om man lyckas hitta ett jobb. (Anf 34, jäm) Vänsterpartiet säger även att viktigaste grunden för inkludering är en helt annan bostads-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitik. Bra och billiga bostäder i blandade former måste byggas: *”Vi måste skapa likvärdiga skolor som inte segregerar eller sorterar. En lyckad inkludering föresätter en stark generell välfärd av hög kvalitet tillsammans med en oförtruten kamp mot rasism och diskriminering”* (Anf 34, jäm). De förslag som presenteras bygger på ett samhälleligt ansvar för en fungerade välfärdsstat. Resurser, beredskap och framförhållning för att nå ett integrerat samhälle via en mängd etableringsinsatser. Integrationspolitiken och etableringsinsatser har alla en gemensam grundkomponent som är inkludering och motverkandet av segregering. Vänsterpartiet diskuterar hur dessa etableringsinsatser måste förstås i förhållande till klassanalysen.

6.2.4 Klasstrukturer

I anförandet säger Vänsterpartiet att klasstrukturer har både kön och färg, att graden av fattigdom allt mer kopplas till etnisk bakgrund. (Anf 34, jäm) Socialdemokraterna säger i sitt anförande: *”Hur det går för dem som kommer till vårt land beror utan tvivel på ålder, kön och utbildningsnivå”* (Anf 23, jäm). Roth beskriver detta: *”Flera studier bekräftar bilden av att personer med annan etnisk tillhörighet än svensk idag har en lägre anställningsbarhet. De har lägre förvärvsintensitet, högre arbetslöshet, lägre inkomster och större bidragsberoende jämfört med infödda, men skillnaden inom gruppen utrikesfödda är mycket stor”* (Roth 2008, s.22). Med andra ord har klasstrukturer och strukturell diskriminering ett samband. Vad Vänsterpartiet poängterar är att klasstrukturer ligger till grund för ojämnlighetsskapande i samhället. (Anf 34, jäm) Molina säger:

”Klassanalysen är central för förståelsen av segregation men den måste associeras till färan om diskriminering och rasism, och hur dessa finns inbyggda i frågor om urban och bostadspolitik om planeringsideologier och om integrationspolitik om det ska bli möjligt att granska den komplexa relationen mellan mat och rum i staden.”
(Molina 2005 s.111)

Vad detta citat syftar på är att beroende på bostadsort i Sverige och individens ursprung, påverkas levnadsvillkoren. Komplexiteten i klasstrukturer och den strukturella diskrimineringen, har olika indikatorer till att individer har olika förutsättningar att lyckas. De los Reyes presenterar ett intersektionellt perspektiv för att förstå hur klasstrukturer och diskriminering ter sig olika beroende på bakgrund. De los Reyes säger: *”Ett intersektionellt perspektiv ställer frågor om hur makt och ojämnlighet vävs in i uppfattningar om vithet,*

könstillhörighet, heterosexualitet, klasstillhörighet mm, genom ständigt skapande av nya markörer som gör skillnaden mellan "vi" och "dem" till meningsfulla sociala koder" (De los Reyes 2005 s.254). Ett intersektionellt perspektiv ställer dessa förhållanden bredvid varandra och ställer frågan om hur exkludering och inkludering samverkar i de olika intersektionerna i förhållande till makt. Att klass är en del av den strukturella diskrimineringen, men bara en intersektion av många som samverkar. Ett av de exemplen som det talas om i förhållande till klass och problem är så kallade "utanförskapsområden".

Sverigedemokraterna använder så kallade utanförskapsområdena för att göra en poäng: *"Det växer fram utanförskapsområden efter utanförskapsområden där människor lever i tiotal år. De behärskar inte språket, och de har inget arbete att gå till. Våldet ökar och man får stänga ned skolor. Det är totalt kaos"* (Anf, 114). Det Sverigedemokraterna gör i sitt anförande är att tillskriva diskursen om utanförskapsområden med negativt associerade tillskrivningar. Molina beskriver detta:

"I Senare tidens studier om massmediala representationer av förorter diskuteras hur dessa platser har blivit förvandlade till annorlunda, andra platser och placerats i periferin. Det handlar inte bara om en stigmatisering som avser de människor som förknippas med dessa platser utan man gör platserna i sig till den andre. Platserna identifieras som problemområden, utsatta områden, segregerade områden" (De los Reyes & Martinsson 2005, s.100).

Molina diskuterar om hur koloniala världsbilder till högsta grad tar sig i uttryck i såväl vithetens överordnade position, som rasismens betydelse för samhällets organisering. När samhället bygger upp en mur av förutfattade meningar om ett område eller en plats, skapas också platsspecifika områden som definieras som "problemområden". Vad som ligger till grund för dessa så kallade utanförskapsområden och segregationen är delvis vi själva. Molina beskriver just vad dessa tillskrivelser gör: *"En sådan osynlig mekanism är de rykten och beskrivningar som omger olika områden i staden. Namn på områden som blir hela begrepp som Rosengård, respektive Östermalm berättar en saga om och ritar en karta över den fula respektive vackra stadsdelen"* (Molina 2005, s.112). Med andra ord tillskrivs platser beskrivningar som i sin tur skapar oattraktiva områden. På samma sätt fungerar de olika tillskrivelserna som ges individer och kategorier, till exempel att en grupp pekas ut som ett problem. Ett sådant exempel är romerna och tiggeriet som för tillfället debatteras i mediala institutioner. Vad Sverigedemokraterna säger i sitt anförande, bidrar till ytterligare

stigmatisering, tillskrivningar och attityder relaterade till platser och grupper. I förhållande till detta tas den strukturella diskrimineringen upp som ett problem i samhället och integrationen.

6.2.5 Strukturell diskriminering

I relation till ovanstående, talas det mycket om den strukturella diskrimineringen i integrationsdebatten. Den strukturella diskrimineringen bygger på flera olika delar, så som bostadspolitik, rasism och integration. Värderingar och attityder förändras över tiden. Historiskt sett, kan vi se hur våra attityder till kvinnor och män, djur och natur förändrats. Arenan för förändring kan beskrivas utifrån samhälle, företag organisation och individ. Dessa plan samspelar i en utveckling av en förändringsprocess.(Roth 2008, s.121) Historiskt sett är attityder förankrat i förhållande till socialisation, bakgrund och kultur. På samma sätt reagerar individer olika på invandring och integrationsfrågorna, beroende på bakgrund. Enligt Ipsos undersökning finns det stora skillnader mellan vad olika befolkningsgrupper tycker i frågan om invandring och flyktningmottagande:

”Unga, storstadsbor och högutbildade är oftare positiva till invandring och ett stort flyktningmottagande medan äldre, boende i mindre kommuner samt personer med lägre utbildning oftare är kritiska och vill se ett minskat flyktningmottagande. Mp-väljare och V-väljare skiljer ut sig som betydligt mer positiva till invandring och flyktningmottagande medan Sd-väljare är invandringskritiska”(Ipsos 2015).

Ipsos visar att det finns tydliga markörer till att olika befolkningsgrupper har olika attityder i förhållande till invandring och integrationsfrågan. Att identifiera dessa bakomliggande faktorer i förhållande till den strukturella diskrimineringen, bidrar till en förståelse kring de diskursiva tillskrivningar som ges exempelvis kategorier så som män eller kvinnor. De los Reyes och Martinsson problematiserar kategorisering och integrationens förhållanden:

”Kategorierna tas för givna i antagandet att människor är olika och därmed kan tillföra olika egenskaper, kunskaper och erfarenheter till arbetsorganisationer och samhällets institutioner. Detta tankesätt har också satt sin prägel på integrationssatsningar”(De los Reyes & Martinsson 2005, s. 12-13).

I förhållande till vad för förslag som ges inom integrationsdebatten sker en kategorisering inom debatten i sig självt. Hur den strukturella diskrimineringen ter sig i samhället poängterar Vänsterpartiet i sitt anförande:

”Vi vet sedan tidigare att det är åtta gånger svårare för dem av oss som har ett utländskt klingande namn att kallas till intervju. Vi vet att kompetens, utbildning och yrkeslivserfarenhet inte tas till vara på i samma utsträckning om min bakgrund är utomeuropeisk som om jag har rötterna i Norden. Vi vet att kvinnor i romska kläder nekas hyra bil på Statoil. Vi vet att kvinnor med slöja får utstå glåpord och bli spottade efter när de rörs sig på våra gator och torg. Vi vet att män i kippa utsätts för hatbrott. Och vi vet att även afro svenskarna har drabbats. Vad blir allt detta, herr talman, om inte strukturell rasism?” (Anf 34, jäm).

Som sägs i anförandet finns är den strukturella rasismen en grund för olikhetskapande och diskriminering. Moderaterna säger att: *”... en effektiv integrationsprocess kan avveckla den strukturella diskrimineringen”*(Anf, 91). Kristdemokraterna säger att *”Staten kan inte ordna allt, särskilt inte när det kommer till den sociala integreringen i samhället”* (Anf 50, jäm). Hur kommer det sig att integrationen enligt moderaterna anses vara lösningen? De los Reyes säger:

”Integrationstänkande och diskriminering ser jag som sociala praktiker som äger rum i ett maktfält och får betydelse först i relation till föreställningen om en underlägsen andra. Denna annorlunda andra som förutsätts bli en del av det svenska samhället genom integrationsprocessen, skiljer sig därmed inte från den andra vars närvaro stigmatiseras, regleras och exkluderas av den strukturella diskrimineringen”(De los Reyes 2005, s.234).

Att integration som en normativ pekinne skapar en vision om hur samhället skall vara, skapar också i förhållande till det normativa, det som står utanför normen. Så när Moderaterna säger att integrationen kan avveckla den strukturella diskrimineringen kan det lika väl vara tvärt om. Som Vänsterpartiet säger, infiltrerar sig den strukturella diskrimineringen på många instanser. För att förändra detta måste de olika källor som bidrar till reproduktionen av de strukturella diskrimineringsgrunderna identifieras. Kristdemokraterna säger i sitt anförande att *”staten kan inte gör allt”* men via en uppdelande bostadspolitik och normerande integrationspolitik, görs situationen för nyanlända svårare.

6.3 Väntetider

När personerna tagit sig till Sverige måste de genomgå asylprövning. Asyl grundar sig i FN:s flyktingkommissariat UNHCR, vars syfte är att: *”vad gäller flyktingar, som uppdrag att slå vakt om flyktingars rättigheter, rätten till skydd, en trygg fristad och att finna varaktiga lösningar för flyktingar”* (Seidlitz 2014, s.15). I förhållande till asylprövning finns det tio riktlinjer:

”för närvarande finns det tio riktlinjer som rör asylprövning kopplat till könsrelaterad förföljelse, tillhörighet till viss samhällsgrupp, upphörande av

flyktingstatus, internt flyktingalternativ, uteslutning från flyktingskap, ansökningar grundade på religion, tillämpningen av flyktingdefinitionen rörande personer som varit utsatta för människohandel, tillämpningen av flyktingkonventionens uteslutandeklausuler rörande asylsökande barn, asylprövning kopplat till sexuell läggning och könsidentitet samt rörande frågor om skyddsbehov kopplat till militärtjänst” (Seidlitz 2014, s.16).

För dem som kommer till Sverige via asylsökande får i sin tur vänta på uppehållstillstånd.

Efter uppehållstillståndet fortsätter väntandet på kommunalplacering, validering, tillstånd att få börja SFI och att få ett arbete. Väntetiderna är långa och köerna för hjälp växer.

Centerpartiet säger: *”Att under lång tid sitta sysslös på ett trångt asylboende är såklart förödande för en människas drivkrafter. Och med ett ökande antal asylsökande ökar nu även handläggningstiderna rejält... även att de som fått uppehållstillstånd snabbt får en kommunplacering och på så vis komma igång och bygga sin vardag”*(Anf 36, jäm).

Socialdemokraterna säger att: *”... det tar alldeles för lång tid att komma in på arbetsmarknaden... att det finns stora brister i etableringsinsatserna”*(Anf 23, jäm).

De flesta av partierna är överens om att tidigare insatser måste ske redan vid asylboendena.

De vill även att arbete i kombination med SFI ska utökas. Centerpartiet säger även att det ska bli lättare att läsa svenska och validera sina kunskaper under tiden som asylsökande. De vill även att det ska bli lättare att läsa svenska i samband med arbete, praktik eller starta företag.(Anf 36, jäm) Flera av partierna vill även förkorta handläggningstiderna för den som behöver få sin utbildning eller sin yrkeskunskap validerad. Folkpartiet vill att det ska finnas mer individpasserade etableringsformer och att SFI-utbildningen blir en del av Komvux.

Detta för att SFI skall vara yrkesförberedande precis som Komvux för att komma in i jobb och därmed leva i innanförskap.

De förslag som läggs grundar sig på en problembild om att etableringsinsatserna tar för lång tid. Den gemensamma komponenten för partierna är att personerna i fråga skall integreras in i samhället. Partierna säger *”komma ut på arbetsmarknaden”, ”snabbt komma in i samhället för att leva i innanförskap”* och *”för att komma igång och bygga sin vardag”*. Förslagen som ges har en intention till att beskriva hur de som kommer hit skall göra för att bli en del av gemenskapen. Men det är en annan sak att bli en del av den nationella gemenskapen. Young beskriver hur universellt medborgarskap, en idyllisk bild av gemenskap, bidrar till exkludering och utanförskap:

”It is important to recall that universality of citizenship conceived as generality operated to exclude not only women, but other groups, because the idea that citizenship is the same for all translated in practice to the requirement that all citizens be the same” (Young 1989, s.254).

I slutänden är det ändå en normativ reglering som bidrar till en generell åsikt som gynnar majoriteten. De los Reyes beskriver integration i förhållande till samhället:

”Vad står begreppet integration för i detta sammanhang? Integrationsbegreppet är normativt och uttrycker en vision om hur samhället ska vara. Det uttalar sig om en process, vars riktning uppfattas som positiv och önskvärd. Denna vision som förutsätter en självskriven nationell majoritet som integrerar en främmande (invandrad) minoritet innehåller dock en rad problematiska fallgropar” (De los Reyes 2005, s.235).

Att ha en önskvärd bild av vad Sverige som land bör vara, är en vision som partierna försöker uppnå. Dock är regleringen av människor via integrationspolitiska mål ett medel för att få individer att passa in i denna föreställda vision. När majoritet överskuggar minoritet är risken att individuella behov, kapaciteter, önsknings och erfarenheter överskuggas av anonymiserade hänvisningar till etnisk tillhörighet.(De los Reyes 2005, s.236) Det är staten som reglerar människors levnadsvillkor, placeringar ute i kommunerna, de jobb som subventioneras eller de insatser som görs. Integrationspolitiken grundar sig på kulturella, sociala och ekonomiska tankar om vad Sverige som land behöver.

6.4 Arbete

Att skapa arbetsmöjligheter och effektivare validering anser många partier är nyckeln till integrering. Som socialdemokraterna säger: *”Jobb är vägen till ökad delaktighet och samhörighet, till integration, språkutveckling och självförsörjning”*(Anf, 82). Miljöpartiet instämmer och säger: *”Att få ett arbete är en av de mest betydelsefulla händelserna för individen och kan leda till integration i samhället”*(Anf, 117). Moderaterna ifrågasätter de rödgrönas framlagda budget och säger: *”Höjda skatter slår hårt mot branscher där i dag de nyanlända har en chans att få sitt första arbete”*(Anf, 91). Socialdemokraterna kontrar med: *”... stor jämlikhet- liten segregation... via demokratisering, utjämningspolitik och jämlikhet nå de integrationspolitiska målen”*(Anf, 92). För att ytterligare presentera en annan syn säger Sverigedemokraterna: *”Vi se att av de asylsökande som har bott i Sverige i 15 år har 40 % inte jobb, det är ett jätte problem... att instegsjobben är splittrande och har undanträngningseffekter på arbetsmarknaden som gör att andra inte kommer in på arbetsmarknaden och får jobb”*(Anf 58, jäm). Folkpartiet yrkar även för att införa en mer feministisk integrationspolitik på grund av att det tar i genomsnitt två år längre tid för en kvinna, jämfört med en man som har kommit till Sverige, att komma in på arbetsmarknaden. (Anf, 139)

I de förslag som presenteras går det att identifiera hur integration och arbete förhåller sig till blockpolitik. Alla partier står för ökad arbetsmöjlighet och förutsättningar, så som validering och utbildning. I fråga om arbete har de olika blocken lite olika tillvägagångsätt. Det som skiljer blocken åt är delvis synen på etableringslotsarna. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill avveckla etableringslotsarna. Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet, och Kristdemokraterna vill reformera dem. En annan tydlig skiljelinje är Centerpartiet lägger till i sitt anförande att det ska bli lättare att starta och driva företag och att anställa (Anf, 36 jämf.). Kristdemokraterna håller med i detta anförande och säger att ytterligare stöd måste finnas den så kallade ISF, rådgivning för entreprenörer med utländsk bakgrund (Anf, 50). Det parti som skiljer sig mest i frågan om etableringsinsatserna, förutom Sverigedemokraterna, är Folkpartiet. De har en hårdare attityd när det kommer till individens ansvar i förhållande till utbildning och arbete, och säger till exempel: *”En annan utmaning är att många utrikes födda är arbetslösa... många utrikes födda befinner sig utanför arbetsmarknaden, inte minst utrikesfödda kvinnor. Detta är oacceptabelt”* (Anf 41, jämf.). Folkpartiet kan även tänka sig att underlätta möjligheten att dra in ersättningen om man inte kommer till olika aktiviteter och språkundervisning. Det finns inget annat parti som understryker indragen ersättning, och att försvåra situationen för dem som kommer hit, vilket Folkpartiet motiverar genom att betona ”individens ansvar”. Vad de rödgröna anser med utjämningspolitik, jämlikhet och demokratisering i förhållande till arbete är att förutsättningarna ska vara lika för alla. Vad partierna underförstått syftar till med sin politik är att ge individer ekonomiska rättigheter, möjligheter och förutsättningar att nå en självständighet och ett jämlikt samhälle. Att nyckeln till självständighet vilar på arbete, men då måste också samhället ha de resurser som krävs för att nå dit.

För att nå social och ekonomisk jämlikhet måste individerna i samhället ha bättre förutsättningar, vilket partierna vill skapa via arbete, utbildning och motverkande av diskriminerande strukturer. Ett av de argument som förs i förhållande till detta är mångfaldsdiskursen. Politiker, organisationer och företag använder sig av mångfald som ett argument för rekrytering: *”Effekterna på organisationer är också positiva. Forskningen visar att arbetsplatser som är utbildade i att hantera olikheter och mångfald presterar flera gånger bättre jämfört med den homogena gruppen samt att de verkligt nyskapande idéerna föds genom möten som präglas av olikheter och skillnader”* (Roth 2008, s.114). Det är en av de underliggande tankarna och förförståelserna som arbetet och välfärden bygger på.

Motiveringarna för partierna angående arbete bygger på en föreställning om integration, där individen skapar sig ekonomiska och sociala förutsättningar att bli integrerad. Många organisationer visar på betydelsen av mångfald och dess positiva effekter för att bejaka och främja ett samhälle som inte utgår från homogena arbetsgrupper. Genom att poängtera olikhet och mångfald visas att samhället och organisationer fortfarande inte är likvärdiga. Som partierna presenterar är den strukturella diskrimineringen fortfarande underliggande för möjligheter, förutsättningar för anställning. Via mångfaldsperspektiv och jämställdhetsplaner försöker samtliga partier förändra dessa attityder, förförståelse och maktstrukturer som ligger till grund för människors förutsättningar. Integrationsarbetet och arbete är en del av en reproduktionsprocess, men också ett försök till att dekonstruera dessa strukturer och olikhetsskapande som försvårar individens förutsättningar att få exempelvis en anställning.

7 Slutsatser

1. What´s the ´problem´ represented to be in a specific policy?

De problemrepresentationerna jag kommit fram till inom integrationspolitiken bygger delvis på etableringsinsatserna. Det tar för lång tid för de nyanlända att ”komma in” i samhället. Det finns inte tillräckligt med bostäder, kommuner har inte tillräckligt med resurser för att ta hand om dem som kommer till deras kommun. Utanförsöksområden, problemområden växer i antal vilket partierna vill försöka motverka. Rasism eller strukturell diskriminering bör bekämpas. Med andra ord finns det många olika problemrepresentationer inom integrationspolitiken och nu skall jag gå mer in på djupet varför just dessa problem blir utpekade i debatten.

2. What presuppositions or assumptions underline this representation of the ´problem´?

Som presenterat i Analysen utgår jag främst från de två partierna Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet. Sverigedemokraternas diskurser, binärer, värdeord och kategorier utgår från en presentation av ett yttre hot mot det trygga Sverige. Det som skett inom integrationsdebatten är att Sverigedemokraterna i sin utmålningsprocess av ett yttre hot, görs via diskurser och värdeord som ”de tar jobb­möjligheter” ”massinvandring” ”signalpolitik” ”systemkollaps” ”urholande av den svenska kulturen” ”att våldet ökar”. Det yttre hotet beskrivs i kategoriseringen av ett *vi* och ett *dem*. Som beskrivs i analysen säger Azar att det äkta svenska skall skyddas mot hotet av de andra som beskriv av Sverigedemokraterna som invandrare, muslimer, islam. De binära oppositioner är svensk – invandrare, trygghet- hotet, samt kristendom- islam, där varje opposition bär med sig värderingar och en hierarkisk dimension av bra och dåligt.

Vänsterpartiets diskurser, binärer, värdeord och kategorier, utgår från en mer attitydinriktad politik. Deras fokus inom integrationspolitiken är rasism, strukturell diskriminering och etableringsinsatser. Diskurser och värdeord som framkommer är ojämlikhet, attityder, strukturell diskriminering och likvärdighet. Kategorier som beskrivs i förhållande till vänsterpartiets anföranden är utpekade inom den strukturella diskrimineringen så som att utomeuropeiska invandrare, romer, kvinnor med slöja, män med kippa och afro svenskarna. När de ger förslag på hur den strukturella diskrimineringen ter sig, att den ter sig olika beroende på ursprung, utseende och exempelvis tro. De binära oppositioner som presenteras är dels humanism- rasism, inkludering-exkludering, jämlikhet -ojämlikhet. Dessa presenterar en

bild av vad de presenterar i sina anföranden om en ”oförtruten kamp mot rasism och diskriminering” vilket genomsyrar deras förslag.

3. How has this representation of the ‘problem’ come about?

Som jag presenterat i analysen, kommer ett problem någonstans ifrån. Genom att staten/politiken regel sätter och skapar en självreglering, uppstår problem i förhållande till det idealistiska samhälle som partierna strävar efter. På samma sätt som när “utanförskap” “rasism” “arbetslöshet” “bidragstagande” “bostadsbrist” presenteras som problem, måste en grupp identifieras som grunden för problemet, där starkare insatser krävs.

Sverigedemokraternas anföranden bygger på att de anser att den integrationspolitik som förs inte fungerar. De anser att den enda lösningen på de problem i samhället som presenterats är minskad invandring, samt en förändrad politik som bygger på homogenisering och assimilering. Visionen som Sverigedemokraternas förslag bygger på är ett homogent samhälle, där alla kan identifiera sig som svensk. Vad som bidragit till att denna ideologi framkommit är visionen om ett tryggt, traditionsbundet Sverige. De visar detta genom att positionera sig emot mångfald och säga att de vill att alla som redan är här skall bli en del av det svenska samhället. Deras politik är nationalistisk och väldigt normerande, och i visionen om ett idealistiskt Sverige, avgränsas olikheter till hotfulla och annorlunda. De påpekar under många tillfällen i debatterna att utanförskapsområden växer och att övriga partiers politik är galen, samt att de bygger upp en slags tacksamhetsskuld för dem som kommit till Sverige.

Vänsterpartiet å andra sidan bygger upp en ideologisk debatt angående rasism, strukturell diskriminering och humanism. Att vi alla är människor och de som kommer hit har flytt för sina liv, inte för att vara en ekonomisk resurs för svenska välfärdsstaten. De vill se en lagstiftning angående kommunalansvar, så att fördelningen mellan kommuner blir en naturlig del av kommunpolitiken. Deras förslag bygger på utpekandet av strukturell diskriminering som gör att människor med utländskt klingande namn har svårare att bland annat komma på arbetsintervju, vilket presenterats i analysen. Ändå ger de förslag som bidrar till en normerande politik. Även om deras övergripande förslag riktar sig mot en attitydförändring är de konkreta förslagen normerande i det avseendet att det svenska samhället stakar ut en väg som alla invandrade måste gå.

Det jag kommit fram till är att integrationspolitiken ter sig normerande, som en måttstock som pekar ut vem som skall bli integrerad och hur. Uttalanden som ”komma in i ” ”bli en del av” är fortfarande utpekande av en majoritetsbefolkning och välfärdssamhälles normativa

uttalanden för att bli en del av den ”svenska gemenskapen”. Som problematiserats i analysen skapar denna ideologi en stigmatiserande, exkluderande kategorisering av dem som står utanför svenska normativa symboler och materiella villkor som förutsätter en “svenskhet”. De olika partiernas intentioner är att de alla vill lösa utanförskapet som finns i dagens samhälle. Sverigedemokraterna via homogenisering, och Vänsterpartiet via attitydförändringar, samt dekonstruera den strukturella diskrimineringen på djupet.

4. What is left unproblematic in this problem representation? Where are the silences?
Can the ‘problem’ be thought about differently?

Intentionen med integrationspolitiken är att skapa ett samhälle byggt på medmänsklighet, jämlikhet, jämställdhet etc. Det är visionen av vad den svenska välfärdsstaten önskar. I förhållande till integrationsdebatten föreslås lösningar på problemen som grundar sig i en slags attitydfråga. Hur skall vi skapa det svenska välfärdssamhället där rasism, diskriminering och exkludering inte längre finns. Jag anser att integrationsinsatserna bör inkludera ett intersektionellt perspektiv där relationen mellan makt och diskriminering belyses. Intesektionaliteten fokuserar på hur olika identiteter blir till och materialiseras i ojämlika levnadsvillkor, vilket har stor betydelse för individers förutsättningar och bekämpningen av den strukturella diskrimineringen.

5. What effects are produced by this representation of the ‘problem’?

Discursive effects:

Vem som får möjligheten att påverka diskursen grunder sig i en majoritetsbefolknings åsikter, samt vem som har tillgång till det offentliga rummet. Personerna som kommer hit har de första åren inte stora möjligheter att påverka sin situation. De blir placerade i en kommun och sedan kommer kraven på hur de skall gå till väga för att bli en del av det svenska samhället.

Subjectification effects:

Olika subjekt som framkommit i analysen är flyktingbarn, kvinnor och män, inomeuropeiska och utomeuropeiska invandrare. Alla subjekt blir behandlade olika i debatten. Barnen som kommer hit idag skall ges förutsättningar för utbildning, samt boende och en trygg miljö. Kvinnor har i genomsnitt en två år längre integrationstid än män. Det finns även en stor skillnad i möjligheter och förutsättningar, beroende på vart ifrån en kommer, vad för utbildning personen har etc. Utomeuropeiska invandrare är den mest utsatta gruppen i det svenska samhället. De går längre på bidrag och har svårare att komma in på arbetsmarknaden.

Lived effects:

Som presenterats är förutsättningarna olika för dem som kommer till Sverige idag. Denna stigmatisering av grupper i samhället reproducerar de utanförskaps- och exkluderingsmekanismer som ligger till grund för förutsättningarna och möjligheter för dem som kommer till Sverige. Utpekandet av grupper leder också till en diskursiv tillskrivning, där politiker pekar ut individer/grupper som ett problem, vilket i sin tur leder till att övriga befolkningen skapar sig en uppfattning som byggs upp av tillskrivelser. Olikhetsskapandet leder till ett vi och ett dem i samhället. Symboliska, kulturella och materiella förutsättningar byggs upp via symboliska objekt, och tillgången till de symboliska objekt som Sverige bygger en gemenskap kring, bidrar till exkludering för dem som inte har dessa.

6. How/where has this representation of the 'problem' been produced, disseminated and defended? How could it be questioned, disrupted and replaced?

Invandring och utvandring är någonting som historiskt alltid skett. Dock har det också alltid burit med sig en uppfattning om olikhetsskapande. Vi är vad dem inte är. Den västerländska överhögheten har under århundraden skapat, utnyttjat och exploaterat individer på grund av olikhetsskapandet. Historiskt sett har flertalet händelser där människor blir utnyttjade på grund av kultur, hudfärg, religion, funktion och sexualitet eller något som anses vara olik eller annorlunda exploaterats och utnyttjats. Slaveriet, andra världskriget experimenterade och utrotande, sodomilagar som utgått från ett heteronormativt samhälle där homosexuella bestraffats, försökt "botas" och så vidare. Att historien skall lära oss att inte göra samma misstag är vad lärare säger i historieundervisningen. Ändå återupprepas och reproduceras stigmatiserande krafter och olikhetsskapande i förhållande till kultur, biologi, kön, funktion, etnicitet etc. Fortfarande idag sker dessa tillskrivelser om annorlundahet, som leder till hierarkiska och privilegierade förhållanden i samhället. Integrationsdebattens utpekande av problem är delvis en reproduktion av de krafter som leder till olikhetsskapandet. Via uttalanden, diskurser, tillskrivelser och värdeord skapas också ett *vi* och ett *dem*, en homogenisering samt stigmatisering av individer som bidrar till den strukturella diskrimineringen. Integrationsdebatten måste förändras, alla är vi människor och vi måste sluta prata om individer eller kategorier som orsaken till samhällets problem.

8 Referenser

Bacchi, C. (2009). *Analysing Policy- What's the problem represented to be?* French Forest: Pearson cop.

De los Reyes, P. & Martinsson, L. (2005). Olikhetens Paradigm – och några följdfrågor. I: De los Reyes, P. & Martinsson, L. (red.) *Olikhetens Paradigm – Intersektionella perspektiv på o(jäm)likhetskapande*. Lund: Studentlitteratur, ss. 9-31.

Korkmaz, T. (2005). *Comparison of Swedish and German Immigrant – Integration Policies within the light of the European Union Framework*. Masteruppsats, Ekonomiska institutionen, Linköping Universitet. Linköping: Universitetet.

Landsberg-Norrbacka, R. (2005). Konsten att se nya kunder- mångfald och föreställningar om invandrare som kunder. I: De los Reyes, P. & Martinsson, L. (red.) *Olikhetens Paradigm – Intersektionella perspektiv på o(jäm)likhetskapande*. Lund: Studentlitteratur, ss. 57-79.

Molina, I. (2005). Koloniala kartografier av nation och förort. I: De los Reyes, P. & Martinsson, L. (red.) *Olikhetens Paradigm – Intersektionella perspektiv på o(jäm)likhetskapande*. Lund: Studentlitteratur, ss. 99-123.

Roth, A.K. (2008). *Mångfaldsboken- från teori till prakti*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Seidlitz, M. (2014). *Asylrätt- En praktisk introduktion*. Stockholm: Norstedts Juridik AB.

Wiesbeck, A. (2011). *The integration of immigrants in Sweden: A model for the European Union?*. Diss., Georgetown University. International Migration Vol. 49 (4).

Young, I.M. (1989) *Polity and Group Difference- A Critique of the Ideal of Universal Citizenship*. Ethics, vol. 99. No 2, ss.250-274. The University of Chicago press: JSTOR.

8.1.1 Offentligt tryck

Azar, M. (2005) Det symboliska objektet- delen, delandet och den nationella gemenskapen. I: De los Reyes, P. & Kamali, M. (SOU 2005:41). *Bortom vi och dom- teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Kulturdepartementet, ss. 159-185.

De los Reyes, P. (2005) Intersektionalitet, makt och strukturell diskriminering. I: De los Reyes, P. & Kamali, M. (SOU 2005:41). *Bortom vi och dom- teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Kulturdepartementet, ss. 233-256.

8.1.2 Internet

Ipsos (2015). *Svenskarnas attityder till integration och invandring*.
[http://ipsos.se/sites/default/files/pdf/DN Ipsos Svenskarnas attityder till integration och invandring_150306.pdf](http://ipsos.se/sites/default/files/pdf/DN_Ipsos_Svenskarnas_attityder_till_integration_och_invandring_150306.pdf). [2015-04-02]

Riksdagen (2014). *Allmänpolitisk debatt Integration och invandring*.(anf, s.)
<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Ovriga-debatter/allmanpolitiska-debatter-/Allmanpolitisk-debatt/?did=H2C120141112a2> [2015-02-14]

Riksdagen (2014). *Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet.* (anf, s. jäm)
(<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Debatter-och-beslut-om-forslag/Arendedebatter/?did=H201AU1> [2015-02-14])

Valmyndigheten (2014). Val till riksdagen – röster.
<http://www.val.se/val/val2014/slutresultat/R/rike/>[2015-05-25]